

Sygn. akt. IV Ka 928/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 października 2016 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu Wydział IV Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Dorota Nowińska

Protokolant Artur Łukiańczyk

przy udziale Andrzeja Roli Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 13 października 2016 r. sprawy

K. N.

syna A. i B. z domu R., urodzonego (...) w O.

oskarżonego o przestępstwo z art. 178a § 4 k.k. w zw. z art. 178a § 1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Oleśnicy

z dnia 11 maja 2016 roku sygn. akt II K 222/16

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;

II. zwalnia oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

UZASADNIENIE

K. N. został oskarżony o to, że w dniu 04 marca 2016 roku o godz. 7.00 w S., powiatu (...), kierował po drodze publicznej samochodem marki A. (...) nr rej. (...) pomimo orzeczonego wyrokiem Sądu Rejonowego w Oleśnicy z dnia 15 października 2014 r., sygn. akt II K 449/14, zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 1 roku, oraz będąc w stanie nietrzeźwości, wynik badania 0,35 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, co odpowiada stężeniu alkoholu we krwi, tj. o czyn z art. 178a § 4 k.k. w zw. z art. 178a § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 11 maja 2016 r., sygn. akt II K 222/16, Sąd Rejonowy w Oleśnicy:

I. uznał oskarżonego K. N. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, opisanego w części wstępnej wyroku, stanowiącego przestępstwo z art. 178a § 4 k.k. w zw. z art. 178a § 1 k.k. i za to na podstawie art. 178a § 4 k.k. wymierzył mu karę 4 (czterech) miesięcy pozbawienia wolności;

II. na podstawie art. 42 § 3 k.k. orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci dożywotniego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych;

III. na podstawie art. 43a § 2 k.k. orzekł od oskarżonego świadczenie pieniężne w kwocie (...) (dziesięciu tysięcy) złotych na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej;

IV. na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych, zaliczając je na rachunek Skarbu Państwa, w tym od opłaty.

Wyrok w części dotyczącej kary i środka karnego zaskarżył **obrońca oskarżonego** zarzucając **rażącą niewspółmierność (surowość)**:

- a) **kary** polegającą na wymierzeniu oskarżonemu kary pozbawienia wolności bez jej warunkowego zawieszenia;
- b) **środka karnego** w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych dożywotnio, mimo istnienia wyjątkowego wypadku uzasadnionego szczególnymi okolicznościami.

Podnosząc powyższy zarzut skarżący wniósł o:

1. zmianę wyroku w zaskarżonej części przez warunkowe zawieszenie na stosowny okres próby wykonania wymierzonej oskarżonemu kary pozbawienia wolności w rozmiarze czterech miesięcy oraz orzeczenie wobec oskarżonego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres trzech lat;

lub

2. zmianę wyroku w zaskarżonej części przez wymierzenie oskarżonemu kary jednego roku ograniczenia wolności w postaci potrącenia 15% wynagrodzenia za pracę w stosunku miesięcznym na cel społeczny wskazany przez Sąd w miejsce orzeczonej wobec oskarżonego kary czterech miesięcy pozbawienia wolności oraz orzeczenie wobec oskarżonego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres trzech lat; ewentualnie

3. uchylene wyroku w zaskarżonej części i przekazanie w tym zakresie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja obrońcy oskarżonego nie zasługiwała na uwzględnienie. Argumenty skarżącego podniesione we wniesionym środku odwoławczym nie są w stanie podważyć prawidłowych ustaleń Sądu meriti co do wymierzonej oskarżonemu sankcji karnej.

Na wstępie należy zaznaczyć, iż Sąd Okręgowy analizując akta sprawy nie stwierdził, by będące podstawą wymierzenia kwestionowanej kary i środków karnych rozstrzygnięcie o sprawstwie i winie oskarżonego w zakresie przypisanego mu czynu budziło jakiegokolwiek wątpliwości. Sąd I Instancji prawidłowo zgromadził materiał dowodowy, ocenił go w sposób zgodny z zasadą swobodnej oceny, nie pomijając żadnego z dowodów, a przy tym dokonał właściwej subsumcji zachowania oskarżonego.

Odnosząc się zaś do zarzutów skarżącego wskazać należy, że Sąd Rejonowy dokonał właściwego wyważenia wszystkich występujących w sprawie okoliczności przemawiających zarówno na niekorzyść oskarżonego, jak i wpływających pozytywnie na jego sytuację procesową w kontekście wymiaru kary i środków karnych, poszczególne okoliczności należycie ocenił a następnie dostosował do nich rodzaj i rozmiar represji karnej. Ostatecznie ukształtowane w ten sposób sankcje należy ocenić jako trafne.

Przypomnieć należy, że rażąca niewspółmierność kary (art. 438 pkt 4 k.p.k.) występuje wtedy, gdy kara orzeczona nie uwzględnia w należyty sposób stopnia społecznej szkodliwości przypisanego czynu oraz nie realizuje wystarczająco celu kary, ze szczególnym uwzględnieniem celów zapobiegawczych i wychowawczych. Pojęcie niewspółmierności rażącej oznacza znaczną, wyraźną i oczywistą dysproporcję, a więc niedającą się zaakceptować dysproporcję pomiędzy karą wymierzoną, a karą sprawiedliwą (zasłużoną). Przesłanka rażącej niewspółmierności jest spełniona tylko wówczas, gdy na podstawie ustalonych okoliczności sprawy, które powinny mieć decydujące znaczenie dla wymiaru kary, można przyjąć, że zachodzi wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną, a karą która powinna

zostać wymierzona w wyniku prawidłowego zastosowania dyrektyw wymiaru kary oraz zasad ukształtowanych przez orzecznictwo (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2007 r. sygn. akt SNO 75/07).

Zarysowane przez skarżącego wątpliwości dotyczące adekwatności kary orzeczonej bez zastosowania instytucji warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności oraz środka karnego z art. 42 § 3 k.k. orzeczonych w związku ze skazaniem za czyn z art. 178a § 4 k.k. w zw. z art. 178a § 1 k.k. w sprawie jednak nie występują.

Odnosząc się do treści środka odwoławczego zaakcentować należy, że zaprezentowane przez obrońcę argumenty w przedmiocie niezasadności wymierzenia oskarżonemu kary bezwzględnej nie znajdują jakiegokolwiek potwierdzenia w analizowanym zarówno od strony podmiotowej, jak i przedmiotowej zachowaniu K. N. i całokształcie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Autor apelacji kładzie szczególny nacisk na sytuację osobistą oskarżonego oraz okoliczności popełnienia przez niego czynu zabronionego - w tym fakt, iż oskarżony był uprzednio skazany za czyn z art. 178a § 1 k.k. tylko raz a stwierdzone u niego stężenie alkoholu we krwi miało tendencję malejącą - decydujące jego zdaniem o tym, że oskarżony zasługuje na wymierzenie mu kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.

Sąd Okręgowy nie kwestionuje powyższych faktów, wskazuje jednak, iż okoliczności te zostały przez Sąd meriti wzięte pod uwagę i poprawnie ocenione, przy czym wpływ na karę, czego obrona zdaje się nie dostrzegać, miały także występujące i prawidłowo ustalone w procesie liczne okoliczności obciążające.

Podkreślić zatem trzeba, że stopień społecznej szkodliwości przypisanego oskarżonemu czynu był znaczny. Sąd Rejonowy słusznie wskazał na wysoki stopień nietrzeźwości (0,35 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu), prawie dwukrotnie przekraczający dolny próg stężenia alkoholu wyznaczający granicę stanu nietrzeźwości oraz prowadzenie w tym stanie pojazdu pomimo orzeczonego i obowiązującego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych.

Okoliczności te przesądzają o tym, iż trudno uznać orzeczoną karę 4 miesięcy pozbawienia wolności za rażąco niewspółmierną, zwłaszcza w kontekście ustawowego zagrożenia przewidzianego za czyn z art. 178a § 4 k.k. (od 3 miesięcy do 5 lat). Naruszenie obok zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych w stanie nietrzeźwości, także i zakazu prowadzenia pojazdów w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych orzeczonego w związku ze skazaniem za przestępstwo, wespół z istotnym stopniem nietrzeźwości, który musiał być poprzedzony spożyciem dnia poprzedniego czy też w nocy znacznej ilości alkoholu, przesądza z kolei o konieczności uznania, iż stopień winy oskarżonego był bardzo wysoki.

Pozbawiony racji jest zarzut odmowy wymierzenia przez Sąd meriti kary pozbawienia wolności w warunkach probacji. Należy podkreślić, iż zgodnie z art. 69 § 4 k.k. sąd może warunkowo zawiesić wykonanie kary pozbawienia wolności orzeczonej m.in. wobec sprawcy czynu z art. 178a § 4 k.k. tylko „w szczególnie uzasadnionych wypadkach”, za które trudno uznać te przytoczone przez obrońcę. Nie można w sprawie niniejszej skutecznie argumentować, iż oskarżony jest młodą osobą o dobrej opinii, pracującą zawodowo, mającą na utrzymaniu dziecko oraz posiadającą tylko jedno prawomocne skazanie i przez to zasługuje na łagodniejsze traktowanie. Sytuacja osobista i materialna oskarżonego jest typowa i nie może wpływać na rodzaj kary. Ustalono przy tym, iż oskarżony nie działał w jakiejś szczególnej sytuacji motywacyjnej. Z niekwestionowanych ustaleń Sądu Rejonowego wynika, że oskarżony sam wprawił się w stan nietrzeźwości i z łatwością zdecydował się na prowadzenie pojazdu w takim stanie i to pomimo obowiązującego go zakazu, zdając sobie doskonale sprawę z konsekwencji swojego zachowania. Najistotniejsze zaś jest to, że oskarżony był już wcześniej karany za czyn z art. 178a § 1 k.k. i nie wyciągnął z tego żadnych wniosków.

Wskazać przy tym należy, że generalną przesłanką decydującą o tym, czy kara ma być orzeczona w postaci bezwzględnej, czy też winna zostać orzeczona z zastosowaniem instytucji warunkowego zawieszenia jej wykonania jest wyważenie, w jakiej postaci kara ta osiągnie cele wobec sprawcy przestępstwa, a więc rozstrzygnięcie to musi znajdować uzasadnienie w pozytywnej lub negatywnej prognozie kryminologicznej.

W tym kontekście wskazane okoliczności przedmiotowe i podmiotowe charakteryzujące przypisany oskarżonemu czyn oraz towarzysząca mu łatwość w podjęciu decyzji o ponownym naruszeniu porządku prawnego zasadnie Sąd I instancji uznał za wykluczające orzeczenie kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. W ocenie Sądu Okręgowego orzeczone przez Sąd I instancji kara czterech miesięcy bezwzględnego pozbawienia wolności, jakkolwiek surowa, nie jest nadmiernie wygórowana, mieści się w granicach zakreślonych przez ustawę i oceniana przez pryzmat okoliczności podmiotowych i przedmiotowych sprawy jawi się jako słuszna.

Chybionym jest także zarzut orzeczenia przez sąd rażąco surowego środka karnego w postaci dożywotniego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, skoro orzeczenie tego zakazu w takim kształcie w niniejszej sprawie było obligatoryjne. Regulacja z art. 42 § 3 k.k. jest następstwem słusznego zamysłu ustawodawcy obliczonego na dożywotnie wyeliminowanie wielokrotnych sprawców przestępstw z art. 178a § 4 k.k. z udziału w ruchu drogowym w charakterze kierujących pojazdami mechanicznymi, konsekwencją czego sąd orzekający w przedmiocie odpowiedzialności karnej za taki czyn nie ma swobody podjęcia decyzji w oparciu o art. 42 § 3 k.k. Jakkolwiek przepis ten przewiduje odstępianie od orzekania dożywotniego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, jednak tylko „w wyjątkowym wypadku, uzasadnionym szczególnymi okolicznościami”, a zatem takie orzeczenie stanowi wyjątek od reguły. Analizując treść skargi apelacyjnej wydaje się, że skarżący upatruje owej wyjątkowości sytuacji procesowej oskarżonego w tych samych okolicznościach, które przemawiać miały w mniemaniu obrońcy za warunkowym zawieszeniem wykonania kary pozbawienia wolności. W ocenie Sądu Odwoławczego takie rozumienie pojęcia „wyjątkowego wypadku” jest sprzeczne z celem orzekania zakazu prowadzenia pojazdów. Oskarżony był już wcześniej karany i poprzednie orzeczenie dawało mu możliwość normalnego funkcjonowania. Obecnie jego sytuacja nie jest wyjątkowa, zatem nie może skutecznie bronić się koniecznością zarobkowania i wykonywania codziennych obowiązków związanych z posiadaniem małego dziecka (lekarz, zakupy, odwiedziny u rodziny).

Sąd meriti nie miał także luzu decyzyjnego co to tego, czy orzec świadczenie czy też nie i w jakiej wysokości, ale miał obowiązek postąpić zgodnie z nakazem zawartym w przepisie art. 43a § 2 k.k. Zgodnie z tym przepisem w razie skazania za czyn z art. 178a § 4 k.k. sąd zobligowany jest wymierzyć świadczenie pieniężne na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w wysokości co najmniej 10.000 złotych, do wysokości maksymalnej 60.000 złotych. Zważywszy zatem, że środek karny został orzeczony w najniższej z możliwych wysokości, orzeczenie w tym zakresie również nie mogło ulec zmianie.

Reasumując Sąd Okręgowy stwierdził, iż dolegliwość skazania K. N. kształtowana przez karę pozbawienia wolności, a także środki karne orzeczone w punktach II i III kwestionowanego wyroku, czynią zadość wymogom art. 53 k.k. Orzeczona kara 4 miesięcy pozbawienia wolności niewątpliwie należycie uwzględnia cele zapobiegawcze i wychowawcze, które ma osiągnąć w stosunku do oskarżonego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Jednocześnie kara ta, wraz z podlegającymi wykonaniu środkami karnymi, konstruuje dolegliwość skazania nieprzekraczającą stopnia winy oskarżonego jak i należycie uwzględnia stopień społecznej szkodliwości przypisanego mu czynu.

W konsekwencji, skoro nie została wykazana taka nietrafność orzeczenia, która uzasadniałaby jego zmianę, zaskarżony wyrok należało utrzymać w mocy.

Orzeczenie o kosztach sądowych za postępowanie odwoławcze oparto o przepisy art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. uwzględniając sytuację materialną oskarżonego.